

ROLUL SINERGIC AL STRATEGIILOR DE COMUNICARE INTERCULTURALĂ ÎN PROCESUL DE INTELLIGENCE CONTEMPORAN

THE SYNERGIC ROLE OF CROSS-CULTURAL COMMUNICATION STRATEGIES IN THE CONTEMPORARY INTELLIGENCE PROCESS

Lect.dr. Ionel Sergiu PÎRJU*

Obiectivul Comunității de Intelligence este de a evalua holistic complexul sistem internațional aflat în continuă schimbare. Strategiile de comunicare sinergică au posibilitatea de a pregăti Comunitatea de Intelligence să implementeze cu succes, prin colaborare, noi schimbări pentru a optimiza o securitate colectivă, în detrimentul unuia care protejează anumite persoane sau grupuri specifice. Scopul acestui articol este de a scoate în evidență potențialul comunicării interculturale în paradigma de securitate, accentuându-se importanța avută de aceasta, în dinamicul și inovativul mediu internațional. Sistemul metodologic utilizat este cel consensual-inductiv (Locke), deoarece studiul se bazează pe cercetări anterioare, cu impact academic.

The objective of Intelligence community is to evaluate holistically the ever changing international system. The synergic communication can prepare the Intelligence Community to succeed in continuously implementing successful collective changes in order to optimize the collective security instead to protect some determined groups and individuals. The aim of this article is to present the potential of cross-cultural communication in the security paradigm and its importance in the highly dynamic and innovative international environment. The methodological system is consensual – inductive (Locke) because the study is based on previous scholar researches.

Cuvinte-cheie: Intelligence; intercultural; comunicare; securitate; sinergie.

Keywords: Intelligence; cross-cultural; communication; security; synergy.

Motto:

„În multe privințe nu e bine să se spună vorba: Cunoaște-te pe tine însuși!; ar fi fost mai de folos să se spună: Cunoaște-i pe ceilalți!”

Menander

Puternica diseminare a unui mesaj, în prezent (carte, știre din ziar, film etc.), are, simultan, consecințe imediate pe toată suprafața mapamondului. Dacă, în secolul al XIX-lea, corespondența din Marea Britanie înspre Australia dura 48 de zile, astăzi un mesaj similar este transmis în câteva secunde. Comunicarea informației este mult mai directă, iar volumul acesteia este mai mare în prezent, față de tot ce s-a transmis colectiv

pe parcursul istoriei umanității. Realizarea unei complexe societăți a informației și a comunicării a atras riscul unor vulnerabilități în domeniu. Felul în care comunicarea poate fi un aliat pentru Comunitățile de Intelligence contemporane constituie o provocare, dar și un obiectiv strategic al acestora. O comunicare eficientă este premisa cu ajutorul căreia se poate obține „abilitatea de a opera printre oameni, care au diferite abordări ale realității, tradiției, ale istoriei și ale culturii”¹.

Comunicarea interculturală este o premisă pentru integrarea deplină în procesul colectiv de prevenire a amenințărilor asimetrice. Necesitatea

*Universitatea „Danubius”

e-mail: pirjusergiu@univ-danubius.ro

comunicării în procesul de Intelligence presupune nu numai o armonizare a acțiunilor în vederea unui obiectiv comun, dar și un *feedback* continuu, care permite sporirea încrederii dintre parteneri, îmbunătățindu-se performanțele pe termen lung. „Comunicăm pentru a informa, pentru a ne informa, pentru a cunoaște, pentru a ne cunoaște, pentru a explica, pentru a ne explica, pentru a înțelege, pentru a ne înțelege”²².

În prezent, cercetările din domeniu urmăresc să transforme Comunitatea de Intelligence într-o organizație, care învață continuu să se acomodeze schimbărilor și să minimalizeze întârzierile birocratice³. În acest nou context, comunicarea este esențială pentru a împărtăși noi strategii între parteneri, îmbunătățindu-se eficiența mediului de securitate contemporan.

Fiecare serviciu de Intelligence își lasă *amprente transformazionale* de lungă durată în relația cu celelalte organizații similare. Prin comunicare interculturală, se obține depășirea multiplelor diferențe, care stau în calea constituirii unui grup omogen, care, prin dinamism și prin susținere reciprocă, poate face față provocărilor asertive neconvenționale (terorism, trafic de persoane, piraterie clasică și informațională etc.). Atunci când ne referim la comunicarea interculturală în organizațiile de Intelligence, „situațiile care pot să apară pot fi mai simple sau mai complexe, variind de la comunicarea dintre doi subiecți din două organizații din țări diferite, care coincid cu țările de origine ale subiecților, și până la comunicarea dintre mai mulți subiecți, din mai multe organizații din țări diferite, care pot să nu coincidă cu țările/cu toate țările de origine ale subiecților”²³. În egală măsură, susținerea acestui stil de comunicare vine în completarea dimensiunii diplomatice a Strategiei Naționale de Apărare a Țării, prin „consolidarea dialogului strategic în cadrul Uniunii Europene, al NATO și al altor forme de cooperare internațională”²⁴.

Transformarea Intelligence – provocări continue

Scopul serviciilor de Intelligence este protejarea culturii naționale, interesul colectiv de astăzi transcende siguranța unui singur grup uman omogen.

Un alt obiectiv al organizațiilor cu profil de Intelligence este acela de a face față, într-o manieră

competentă, unor serii de amenințări (externe sau interne, clasice ori neconvenționale etc.), care pot afecta cetățenii (individual și colectiv), dar și domeniile de importanță strategică ale unui stat (integritate teritorială, protecția mediului de afaceri etc.). Există mai multe interpretări și definiții date, însă, rezumativ, procesul de Intelligence poate fi descris drept „cunoaștere sau informație procesată, care îi ajută pe decidenți să își optimizeze resursele sau să reducă incertitudinea și ignoranța”²⁵. Nivelul de performanță al oricărui stat este susținut de către un sistem de Intelligence, puternic focalizat pe strategii de implementare a unui management participativ și performant, chiar dacă „serviciile de informații reprezintă doar instrumente de implementare a politicilor, și nu factori de decizie sau de construcție de politici”²⁶.

Domeniul de Intelligence urmărește implementarea unui model de securitate națională, „care să se bazeze pe trei piloni: sursele tradiționale de informații, sursele deschise și pe date personale protejate. Nucleul inteligenței perfecte constă în recrutarea surselor umane și interceptarea (iar atunci când este cazul, decodarea) de informații. În completarea inteligenței umane originale (Humint), avem componenta serviciilor de informații, care decodează transmiterea de informații pe bază de semnal (Sigint), recent, domeniul sateliților și recunoașterea fotografică (Imint), inteligența radar și electronică (Elint), măsurarea și analiza inteligentă a inscripțiilor/semnăturilor (Masint). Surse autonome de pe Internet, precum Intellipedia (o adaptare a Wikipedia), și-au găsit aplicabilitate, cel puțin în comunitatea de Intelligence din Statele Unite”²⁷.

Printre transformările continue impuse acestui domeniu, se pot include atât monitorizarea, cât și interpretarea informațiilor care circulă în rețeaua globală de comunicații. De multe ori, în analiza surselor de informații cu conținut vital pentru securitatea națională, normele etice care se aplică în societatea civilă nu se pot regăsi în totalitate în domeniul de Intelligence. Pentru susținerea Strategiilor Naționale de Securitate, în statele care respectă libertatea de exprimare și care sprijină comunicarea interculturală, apar tot mai multe *think-tank-uri* de profil. Astfel, se observă că strategiile de comunicare interculturală, specifice acestui domeniu, prezintă particularități diferite de ale altor domenii, acestea reflectând maniera

în care, pe bază de raționamente specifice, sunt abordate problemele factorilor de securitate. Sinergiile de comunicare ajută subiecții să treacă peste sensibilitățile și orgoliile impuse de propria cultură, pentru a face față diversității și pentru a depăși vechile dispute ideologice, unindu-se astfel în fața unor noi pericole.

Chiar dacă modelul ierarhic este foarte important, conștientizarea impactului avut de situațiile geopolitice asupra regândirii strategiei de combatere a noilor pericole comune implică o colaborare sinergică, în interiorul căreia rolul comunicării interculturale este deosebit de important.

Comunicarea interculturală – reper în procesul de Intelligence

Dimensiunile internaționale ale procesului de Intelligence presupun o complexă analiză a felului în care se realizează colaborarea în managementul schimbului de informații. „Dimensiunile internaționale ale operațiilor de Intelligence nu se referă numai la *cooperarea internațională* dintre serviciile de Intelligence, ci mai degrabă la o *internaționalizare* crescândă în colectarea de Intelligence... Ideea supervizării serviciilor de Intelligence este complicată, pe termen lung, ca și rezultatul unei noi colectări hibride de Intelligence, unde atât agențiile publice, cât și cele private au un rol important”⁸.

Comunicarea sinergică în Intelligence poate fi descrisă ca o optimizare a performanțelor, prin utilizarea eficientă a informațiilor interculturale cu care se operează la nivel global.

Comunicarea internațională, la nivel de organizații, cu obiective similare în domeniul protecției securității colective, presupune trei abordări distincte ale comunicării: transculturală, intraculturală și interculturală⁹.

• Comunicarea transculturală presupune doar existența unui contact formal, uneori prea oficial, între organizații, care nu numai că nu își împărtășesc cunoștințe, dar nici nu doresc o apropiere reală pe termen lung. De regulă, aceasta apare între sisteme concurente, cu viziuni politice diferite, dar care nu întrețin, oficial, o stare declarativă de conflict. Un exemplu poate fi comunicarea greoaie, care există între guvernele bazate pe autarhie (de exemplu, Coreea de Nord) și organizațiile internaționale.

• Comunicarea intraculturală se referă la aceleași relații de schimb de informații, care se desfășoară sincron în societățile care au valori comune. Aceasta se dezvoltă în cadrul unei culturi nucleu, care este baza celorlalte și care definește strategiile comune. Un exemplu potrivit este comunicarea existentă la nivelul Uniunii Europene între serviciile de securitate independente ale statelor membre, dar și la nivelul organizațiilor comune ale acestora, cum ar fi Europol sau Eurojust.

• Comunicarea interculturală presupune un proces interactiv, ce surprinde felul în care acționează interactiv două sau mai multe sisteme de securitate (fiecare cu propriile caracteristici distincte), de natură să creeze o premisă de colaborare comună în vederea rezolvării colective a acelorași probleme. Este tot mai des întâlnită, în noul context de securitate, unde tot mai multe state colaborează benevol, pentru combaterea noilor amenințări asimetrice, care le vizează colectiv. Dacă în trecut comunicarea avea drept scop obținerea de informații prin păstrarea propriilor secrete, astăzi noile amenințări asimetrice fac din sinergia informației și a comunicării un reper pentru creșterea securității și a confortului colectiv.

Analiza personală a diferențierii, din perspectiva strategiei de Intelligence, a acestor stiluri de comunicare, prezentată în paragrafele de mai sus, ne arată că, în prezent, nu există un spațiu al culturilor pure în domeniul serviciilor secrete. Există o *armonizare* mai mult sau mai puțin dorită, la cerințele sistemului global, care urmărește o securitate colectivă, prin combaterea în comun a riscurilor asimetrice.

Comunicarea interculturală în domeniul Intelligence poate fi privită ca fiind necanonică de către adepții „clasicismului - ortodox” al secretizării informației. Ea se opune viziunii competiției globale, bazate pe transformările culturale, politice și economice de după Războiul Rece, prezentate de către Huntington, în lucrarea sa ”The Clash of Civilization”¹⁰. Personal, nu sunt de acord cu multe dintre afirmațiile lui Huntington privind liniile de fractură care trebuie să determine alegerea aliaților, deoarece acestea nu sunt bariere, de unde încep conflicte inevitabile. Chiar dacă, potrivit autorului amintit, Carpații constituie linia de fractură dintre lumea occidentală și cea slavo-ortodoxă, schimbările privind securitatea colectivă europeană nu țin cont de aceasta. Alegerea colaborării în

domeniul de Intelligence, la nivel european, nu se bazează strict pe criteriile unei unități culturale și religioase, care s-a cimentat de-a lungul timpului în istorie. Comunicarea interculturală este necesară în contextul actual, deoarece se axează pe faptul că interculturalismul se definește ca proces „biunivoc, care presupune relaționări simultane și reciproc profitabile pentru mai multe culturi”¹¹.

Este puțin probabil ca sinergia¹² culturală să apară imediat, în cadrul colaborării de Intelligence. Procesul comunicativ are o evoluție graduală (bazată pe cunoașterea în timp a partenerilor), iar, datorită sensibilității domeniului, acesta nu trebuie să presupună anularea niciunei culturi organizaționale a partenerilor. Mai degrabă, se dorește aprofundarea rezolvării problemelor, urmărindu-se felul în care soluția este percepută diferentiat de către toți partenerii. Comunicarea interculturală are, ca obiectiv major, cunoașterea celorlalți și acceptarea unui management participativ, în care echilibrul se întâlnește atunci când acțiunea este colectivă, și nu individuală. Acest tip de comunicare poate fi definită ca fiind: „efectuată în scop organizațional, între subiecți de origini culturale diferite, reprezentanți ai unor organizații din culturi diferite”¹³.

Noile schimbări privind interesul colectiv de securitate (restrâns european și extins euroatlantic) nu încurajează expres utilizarea unui stil de comunicare transcultural, unde nu se surprinde relația dintre parteneri. Sincronia contemporană ne îndeamnă spre o colaborare sinergică, unde catalizator este interacțiunea, și nu coexistența.

Până recent, în domeniul strategiilor pe termen lung am avut de a face cu o comunicare axată pe valori multiculturală, „multiculturalismul descrie specificul acțiunii dintre actori sociali (indivizi singulari sau grupuri), care trăiesc unii alături de ceilalți”¹⁴. Exemplul de comunicare multiculturală este specific vechilor alianțe istorice, care, în trecut, își stabileau colaboratorii doar pe baza principiului avantajului de moment, de multe ori vechii aliați transformându-se în oponenți, și viceversa. Dacă, în timpul războaielor napoleoniene, Marea Britanie s-a aliat cu Prusia, în cele două războaie mondiale, Franța a fost partenerul ales de guvernul de la Londra, pentru a combate tendința de hegemonie germanică. În ambele cazuri, avem de a face cu colaborări bazate pe comunicare multiculturală, unde s-a împărțășit, la momentul oportun, doar acea informație utilă specificului situației, fără a

se căuta un catalizator pentru strategii de securitate viitoare. Acest tip de comunicare era justificabil în trecut, deoarece serviciile de informații sprijineau strict spațiul unei culturi pure, cea a țării de origine, care, de cele mai multe ori, nu se găsea în armonie cu statele din proximitatea directă.

În prezent, nu mai putem vorbi de un stil de comunicare autocentric, bazat pe separare între valorile proprii (considerate superioare) și cele externe, descrise în propaganda oficială ca fiind agresive. Comunicarea interculturală presupune interacțiune, cei care o folosesc urmăresc ca, prin ajutorul ei, să împrumute din operativitatea partenerilor acele tehnici care să poată susține combaterea amenințărilor (convenționale și asimetrice) comune. Se impune tot mai mult acceptarea unei comunicări funcționale, care nu se axează doar pe specializările clasice de apărare, ci pe acceptarea unui set de valori de către toți cei care sunt aflați sub auspiciile unui fenomen de importanță strategică.

Comunicarea interculturală în Intelligence nu afectează etnicitatea, limba, valorile specifice ale unui stat; ea doar operează cu valori care nu pot fi cuprinse în granițele culturilor naționale. Există o metodologie a desfășurării acesteia, care cuprinde un set comun de valori, acordarea respectului convenit valorilor ierarhice, indiferent de stat, dar și un climat intern competitiv, pentru a spori astfel avantajele competiționale la nivel extern. Caracterul elitist al comunităților de Intelligence nu este o piedică, ci mai degrabă o garanție a unui sistem de valori standardizat, care îi coordonează strategia. Prin dialog intercultural, se urmărește o orientare către performanță, prin care se dobândește un avantaj competitiv. O comunicare directă legitimează succesul, deoarece îi acceptă pe restul colaboratorilor drept parteneri, pentru obținerea unor beneficii reciproce.

În lupta contra provocărilor asimetrice, orientarea către ierarhie a organizațiilor cu profil de Intelligence, după principiul „cel dintâi dintre egali”, nu poate fi o soluție valabilă în promovarea valorilor comune. Chiar dacă vorbim despre culturi ierarhice, cu accentul pus pe respectarea autorității, prin stilul unei comunicări directe, se încurajează propria unicitate a partenerilor, fără a se altera solidaritatea și obiectivele comune.

Nu poate fi neglijat faptul că specificitatea culturală își pune implicit amprenta asupra stilului

de comunicare direct al partenerilor, deoarece determină strategiile celor implicați în gestionarea situațiilor curente. Astfel, un partener din clusterul sud-estasiatic, care este caracterizat prin autocenzură și un nivel peste medie de autocrație, poate, inițial, să se simtă ușor incomod, cu atitudinea (vis-à-vis de comunicarea) nonasertivă a anglo-saxonilor, care în discuții, în general, folosesc persoana întâi și au o atitudine deschisă¹⁵.

Aplicarea unei comunicări interculturale poate să atenueze raporturile dintre diferiți parteneri și să utilizeze eficient conjunctura internațională, care presupune colaborarea instituțională. Prin urmare acest tip de comunicare este o componentă intrinsecă a managementului intercultural, care „încearcă să identifice și să utilizeze instrumente și metode eficace pentru a cunoaște mai bine, a exploata și administra diferențele culturale, în scopul ameliorării sau obținerii de rezultate pozitive (beneficiu de piață, imagine, perspectivă de implantare) de către întreprinderea (țara, națiunea, regiunea, afacerea...) aflată în relație cu alte zone culturale”¹⁶. Astfel, utilizând strategiile de management, prin comunicare, în colaborarea de Intelligence, se urmărește o integrare colectivă a partenerilor, creând-se cadrul unei coordonări strategice, bazată nu pe imperative, ci pe interdisciplinaritate. Concret, fiecare este îndreptățit să-și aducă întreaga contribuție direct proporțional cu posibilitățile de abordare a cerințelor comune. Comunicarea nu implică strategii de schimbare culturală a organizației de Intelligence, ea doar le poate adapta mai ușor la noile specificități întâlnite. Se pot crea concepte noi operaționale, se îmbunătățesc cele funcționale și se elaborează noi instrumente preventive de combatere a amenințărilor asimetrice. Tehnicile de dialog pot depăși unele rivalități tradiționale, iar, în fața pericolului comun, o abordare globală nu numai că poate să creeze o sinteză de noi bune practici, dar poate ajuta și la formarea unor legături mai strânse pe viitor. Conexiunile create prin procesul de Intelligence pot fi consolidate, prin realizarea unor strategii, utile în a spori competitivitatea și credibilitatea serviciilor de informații la nivel internațional, respectându-se, cât mai mult posibil, obligațiile sociale și politice care reies din Dreptul Internațional. Comunicarea eficientă poate folosi și în cadrul acțiunilor cu caracter de recrutare externă, atunci când sunt identificate persoane cu un sistem

de norme și de valori compatibile cu organigrama internă. Succesul sau lipsa de performanță a oricărei echipe (indiferent dacă are sau nu membri noi în compoziție) depinde și de felul în care se realizează sinergia la nivelul comunicării interpersonale. O comunicare plăcută nu trebuie privită drept o mască pentru un comportament paternalist, dimpotrivă aceasta poate obține, din partea celor implicați, o abordare eficientă a misiunilor, bazată pe implicare și pe armonizare între motivație internă și obiective comune.

Se poate susține faptul că, în domeniul de Intelligence, comunicarea nu mai are un caracter parohial, care întărește strict legăturile din cadrul unei singure agenții. În prezent, comunicarea a depășit și nivelul policentric, prin care se urmărește descoperirea diferențelor (modelul Războiului Rece). Accentul se pune pe o comparare sinergică, ce urmărește interacțiunea diferitelor organizații de profil, care caută cel mai bun echilibru strategic, pentru o cercetare aprofundată în domeniul relațiilor internaționale. Internaționalizarea comunicării schimbă astfel paradigmele tradiționale și tinde să creeze o relativă interdependentă, acolo unde interesele colective corespund. Noua deschidere spre liberalizarea pieței internaționale presupune creșterea interesului față de diversitatea culturală. În consecință, o comunicare eficientă face față situațiilor de risc, ba chiar poate obține avantaje, prin înțelegerea obiectivă a contextului actual, bazat pe diversitate.

Comunicarea interculturală dintre agenții mai are și rolul, deloc neglijabil, de a înlătura, pe cât posibil, orice fel de sentiment de disconfort și de neîncredere care se manifestă colectiv. Importanța acesteia reiese și din felul în care se interacționează cu media socială, care „este semnificativ relevantă pentru securitatea și siguranța publică... Înțelegerea conținutului sistemelor mediatice sociale oferă o oportunitate de a înțelege și de a răspunde mai bine publicului pe care îl servesc... Într-o societate caracterizată prin răspândirea comunicațiilor, SOCMINT (social media) este un component relevant al muncii de Intelligence”¹⁸.

Ca o problemă privind felul în care se administrează accesul la informația interpersonală, putem sesiza faptul că furnizorii on-line de servicii de informații: Google, Twitter, Facebook etc. nu oferă nicio garanție societății civile că informația personală administrată nu poate fi

folosită în defavoarea utilizatorului, astfel încât apare problema etică a folosirii informației, fără consimțământul persoanei în cauză. La nivelul autorităților publice ale Uniunii Europene, s-a întâlnit o constantă dezaprobare a modalității prin care National Surveillance Agency (NSA), din Statele Unite, a interceptat, din proprie inițiativă, conturile de comunicare publică ale unor persoane, chiar dacă acestora li s-a adus acuzația de terorism. Observăm astfel o lipsă a sinergiei metodologice privind accesarea informațiilor cu caracter secret, chiar în interiorul Alianței Nord-Atlantice. Uniunea Europeană, caracterizată ca fiind mai mult o Soft-Power (accentul pus pe prevenție și pe dialog), are o abordare etică privind informația care apare pe canalele publice de comunicare. Statele Unite, dominate de un leadership participativ, nu au ezitat, în anumite momente ale istoriei contemporane, să colecteze date, cu ajutorul serviciilor de intelligence, fără consimțământul deplin al tuturor aliaților săi din cadrul Organizației Atlanticului de Nord. Trebuie luat în calcul și faptul că cetățenii își pierd treptat încrederea în ceea ce privește protecția datelor și a informațiilor personale, pe care le-o oferă legislația națională față de operațiile de Intelligence. „Confidențialitatea comunicațiilor și datelor personale poate fi compromisă, deoarece comunicația cablurilor transnaționale, comunicația rețelelor transnaționale poate fi interceptată, iar furnizorii de servicii telefonice pot fi interceptați și monitorizați de servicii de inteligență străine”¹⁹.

Cooperarea sinergică internațională în domeniul analizei conținutului de mesaje, cu impact asupra securității colective, a devenit o necesitate, după atacurile din septembrie 2001. Îmbunătățirea stilului de comunicare dintre diferite agenții internaționale are, ca efect direct, creșterea performanțelor la nivel strategic, operațional și practic. O comunicare eficientă permite înțelegerea nevoilor partenerilor, astfel întărindu-se posibilitatea de a lua în comun deciziile la nivelul ONU, UE sau NATO. Se pot depăși bariere în domeniul politicilor comune, al măsurilor de securitate transfrontalieră, al protecției informațiilor cu caracter personal etc.

La nivel european, comunicarea eficientă și interculturală este premisa, prin care o politică în domeniul securității unui stat poate să își găsească susținere largită și să devină politică colectivă a Uniunii Europene. Comunicarea poate servi la optimizarea luării deciziilor în teatrele de operațiuni,

ajutând astfel statele să se coalizeze eficient în fața aceluiasi tip de amenințare. Prin comunicare, se obțin soluții excelente privind analiza eficientă a valorilor culturale ale adversarilor (limbă, cultură, tradiție), se crește în mod real șansa de „a se infiltra în mintea acestuia”. Formularea de ipoteze, testarea acestora nu mai constituie un fenomen izolat, dimpotrivă se dezvoltă capacitățile de analiză ale grupului.

Strategiile de comunicare permit „creșterea gradului de colaborare a serviciilor de informații în cadrul aceleiași structuri sau cu organizații din exteriorul acestora – servicii din același stat, servicii partenere din alte țări, instituții din sfera publică sau privată... Această modificare de perspectivă este o condiție firească a trecerii serviciilor de informații de la paradigma denumită *need to know* (în care accesul colaboratorilor și al beneficiarilor de informații este restricționat pe niveluri de clasificare, stabilite după criteriul nevoii de cunoaștere) la cea caracterizată de principiul *need to share* (nevoia de a partaja informații pentru a primi, în schimb, altele noi și a pune în comun cunoașterea rezultată)”²⁰.

Chiar dacă se păstrează structura clasică a serviciilor de Intelligence, dezvoltarea, și nu secretizarea, infrastructurii de comunicare este esențială pentru succesul pe termen lung.

Concluzii

Situația actuală a comunicării în colaborarea de Intelligence este destul de complexă, deoarece depinde de dominantele interculturale ale partenerilor, de culturile organizaționale ale organizațiilor de profil din diferite state, care, prin propria strategie de gândire, interpretează informațiile cu conținut clasificat. Pentru eficientizarea procesului, datele personale, administrate de multinaționale, specializate în comunicare (Google, Facebook etc.), reprezintă bunuri cu valoare reală pentru serviciile de Intelligence. „Datele personale vor fi *noul petrol*, o resursă de maximă importanță în secolul al XXI-lea. Vor apărea ca o nouă clasă de bunuri, care vor cuprinde toate aspectele societății. În esența lor, datele personale reprezintă o oportunitate postindustrială”²¹.

Există riscul ca, prin diseminarea crescută a tehnologiilor de comunicare, o parte din informația cu caracter de Intelligence să ajungă publică, anulând munca, deloc scăzută ca valoare, a

specialiștilor în domeniu (trebuie avut în vedere faptul că marile scandaluri privind dezvăluirea de informații clasificate – de exemplu, *Wikileaks* – au apărut, inițial, în presă).

O comunicare eficientă între serviciile de Intelligence cu parteneri strategici, dar și cu societatea civilă (în domenii de informații neclasificate) poate fi premisa pentru o transformare pozitivă a percepției sociale asupra felului în care este protejat interesul colectiv (fără a fi implicați factori majori de risc).

În concluzie, strategiile de comunicare au un rol concret în domeniul de Intelligence, pentru eficientizarea aceluia *need to know*, necesar unei noi abordări a problemelor de securitate, cu dimensiuni globale (terorismul, traficul de narcotice, migrația ilegală sau crima organizată).

Acordarea unei atenții sporite stilurilor de comunicare specifice la nivel global, mesajului acestora, poate ajuta la strategia de *protect and prepare* a guvernelor privind siguranța națională și la asumarea rolului de lider în prevenirea situațiilor de criză. Munca unui analist de comunicare în domeniul Intelligence este considerabilă, deoarece acesta trebuie să surprindă esența mesajului, în timp real. Acesta nu trebuie doar să recepteze, ci, în majoritatea cazurilor, să și interpreteze mesajul supus investigației, utilizând eficient metodologia cercetării, specifică domeniului.

Managementul riscului este unul destul de ridicat în acest domeniu, iar ciclul de intelligence trebuie să poată să-și asume o „exploatare” pe termen lung a colaborării, bazată pe comunicare, pentru a face față provocărilor viitoare. Aceste provocări nu mai permit o poziție independentă și un profesionalism bazat pe solitudine, ele pot fi contracarate printr-un sistem colectiv, organizat, de informații, care, prin colaborare sinergică, ne poate oferi chiar și un relativ avantaj.

Prin intermediul unei comunicări sinergice, sunt de părere că informația de interes strategic poate circula liber între parteneri, se poate îmbunătăți unde este cazul, dar și adapta noilor provocări.

Între serviciile de Intelligence, fiecare cu propria strategie organizațională, sunt necesare colaborări, care, bazate pe adaptabilitate culturală, pot depăși vechile bariere instituționale dintre țări.

Prin comunicare, se întăresc reperele individuale, dar și cele organizaționale, astfel încât se poate crea o viziune privind colaborările cu

partenerii, iar, prin comunicare interculturală între serviciile de Intelligence, se pot construi relații, care pot duce la succes. În consecință, pentru realizarea unei sinergii eficiente în acest domeniu, cu impact major asupra siguranței unui stat, procesul de comunicare interculturală are un efect *sine qua non* în orientarea către performanță.

NOTE:

1 Rupert Smith, *The Utility of Force*, Editura Allen Lane, Londra, 2005, p. 221.

2 Philippe Cabin, *Comunicarea: perspective actuale*, Editura Polirom, Iași, 2010, p. 34.

3 Deborah G. Barger, *Toward a Revolution in Intelligence Affairs*, Editura RAND Corporation, 2005, p. 3,

4 Angelica Nicoleta Neculăiesei (Onea), ”Introduction to Intercultural Communication in Business”, *Management Intercultural*, vol. XIX, nr. 38, 2017, p. 22.

5 *** *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019*, http://www.presidency.ro/files/userfiles/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_1.pdf, accesat la 17.01.2018.

6 CIA, 1999, apud George Dimitriu, Isabelle Duyvesteyn, *Conclusions: It may be September 10, 2001 today*, în ”The Future of Intelligence”, Editura Routledge, 2014, p. 151.

7 Corina-Gabriela Sindie, „Eșecurile în Intelligence și combaterea lor în contextul de securitate actual”, *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, București, iunie 2015, p. 75.

8 David Omand, *The National Security Strategy: Implication for the UK intelligence community*, institute for Public Policy Research, Londra, 2009, p. 8.

9 Jelle van Burren, ”From Oversight to Undersight: the Internationalization of Intelligence”, in *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, vol. 16, no. 1, 2003, p. 240.

10 Dumitru Zaiț, Alain Spalanzani, *Cercetarea în economie și management. Repere epistemologice și metodologice*, Editura Economică, București, 2006, p. 44.

11 Samuel Huntington, *The Clash of Civilisation and the Remaking of World Order*, Editura Symonand Schuster, Sydney, 1997, p. 92.

12 Anca Nedelcu, *Fundamentele educației interculturale; diversitate, minorități, echitate*, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 44.

13 *Sinergia* este definită de Merriam Webster Dictionary (2017) ca fiind „creșterea eficienței, întâlnită atunci când două sau mai multe persoane sau afaceri se hotărăsc să lucreze împreună”.

14 Angelica Nicoleta Neculăiesei (Onea), *op.cit.*, 2017, p. 22.

15 Alin Gavreliuc, *Psihologie Interculturală*, Editura Polirom, Iași, 2011, p. 37.

16 Ionel Sergiu Pîrju, *Proximitatea Culturală în Managementul Schimburilor Economice Internaționale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2014, p. 172.

17 Dumitru Zaiț, *Management Intercultural*, Editura Economică, București, 2002, p. 39.

18 David Omand, Jamie Bartlett, Carl Miller, *A balance between security and privacy online must be struck*, Editura Demos, Londra, 2012, p. 62.

19 Jelle van Buren, *op.cit.*, 2003, p. 245.

20 Daniela Elena Mitu, „Principiul colaborativ – fundament al unui sistem conceptual de platformă socială de lucru și colaborare în Intelligence-ul postmodern”, *Impactul transformării socio-economice și tehnologice la nivel național, european și mondial*, nr. 4, vol. 4, 2015, p. 160, <http://nos.iem.ro/bitstream/handle/123456789/173/Mitu%20Daniela%20Elena.pdf?sequence=1>, accesat la 15.02.2018.

21 WorldEconomicForum, *Personal Data: The Emergence of a New Asset Class*, WEF, Geneva, 2011, http://www3.weforum.org/docs/WEF_ITTC_PersonalDataNewAsset_Report_2011.pdf, accesat la 15.02.2018.

BIBLIOGRAFIE

Barger Deborah, *Toward a Revolution in Intelligence Affairs*, Editura RAND Corporation, Arlington, 2005.

Burren van Jelle, „From Oversight to Under-sight: the Internationalization of Intelligence”, in *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, vol. 16, no. 1, 2003.

Dimitriu George, Duyvesteyn Isabelle, *Conclusions: It may be September 10, 2001 today*, în „The Future of Intelligence”, Editura Routledge 2014.

Cabin Philippe, *Comunicarea: perspective actuale*, Editura Polirom, Iași, 2010.

Gavreliuc Alin, *Psihologie Interculturală*, Editura Polirom, Iași, 2011.

Hungtinton Samuel, *The Clash of Civilisation and the Remaking of World Order*, Editura Simonand Schuster, Sydney, 1997.

Mitu Daniela Elena, „Principiul colaborativ – fundament al unui sistem conceptual de platformă socială de lucru și colaborare în Intelligence-ul postmodern”, *Impactul transformării socio-economice și tehnologice la nivel național, european și mondial*, nr. 4, vol. 4, 2015, <http://nos.iem.ro/bitstream/handle/123456789/173/Mitu%20Daniela%20Elena.pdf?sequence=1>

Neculăieși (Onea) Angelica Nicoleta, „Introduction to Intercultural Communication in Business”, *Management Intercultural*, vol. XIX, nr. 38, 2017.

Nedelcu Anca, *Fundamentele educației interculturale; diversitate, minorități, echitate*, Editura Polirom, Iași, 2008.

Omand David, *The National Security Strategy: Implication for the UK intelligence community*, Institute for Public Policy Research, Londra, 2009.

Omand David, Bartlett Jamie, Miller Carl, *A balance between security and privacy online must be struck*, Editura Demos, Londra, 2012.

Pîrju Ionel Sergiu, *Proximitatea Culturală în Managementul Schimburilor Economice Internaționale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2014.

Sindie Corina-Gabriela, „Eșecurile în Intelligence și combaterea lor în contextul de securitate actual”, *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, București, iunie 2015.

Smith Rupert, *The Utility of Force*, Editura Allen Lane, Londra, 2005.

Zaiț Dumitru, *Management Intercultural*, Editura Economică, București, 2002.

Zaiț Dumitru, Spalanzani Alain, *Cercetarea în economie și management. Repere epistemologice și metodologice*, Editura Economică, București, 2006.

Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/synergy>

Merriam Webster Dictionary (2017), <https://www.merriam-webster.com/>

Strategia Națională De Apărare A Țării Pentru Perioada 2015-2019, http://www.presidency.ro/files/userfiles/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_1.pdf

World Economic Forum, Personal Data: The Emergence of a New Asset Class, WEF, Geneva, 2011, http://www3.weforum.org/docs/WEF_ITTC_PersonalDataNewAsset_Report_2011.pdf